

811 - وَعَنْ قَيْسِ بْنِ بَشْرٍ التَّعْلِبِيِّ قَالَ: أَحْبَرَنِي أَبِي - كَانَ جَلِيسًا لِأَبِي الدَّرْدَاءِ - قَالَ: كَانَ بِدِمْشَقَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهُ: بْنُ الْحَظَبَيْلَةِ ، كَانَ رَجُلًا مُتَوَحِّدًا قَلَمًا يُجَالِسُ النَّاسَ، إِنَّمَا هُوَ صَلَاةً، فَإِذَا فَرَغَ إِنَّمَا هُوَ تَسْبِيحٌ وَتَكْبِيرٌ حَتَّى يَأْتِيَ أَهْلُهُ، فَمَرَّ بِنَا وَخَنَّ عِنْدَ أَبِي الدَّرْدَاءِ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةً تَتَقَعَّنَا وَلَا تَضُرُّنَا؟ قَالَ: بَعْثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَرِيَّةً فَقَدِمَتْ، فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَجَلَسَ فِي الْمَجْلِسِ الَّذِي يَجْلِسُ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ لِرَجُلٍ إِلَى جَنْبِهِ: لَوْ رَأَيْشَا حِينَ التَّقَيْنَا نَحْنُ وَالْعَدُوُّ، فَحَمَلَ فُلَانٌ وَطَعَنَ، فَقَالَ: حُذْنَاهَا مِنِّي وَأَنَا الْعَلَامُ الْعَفَارِيُّ، كَيْفَ تَرَى فِي قَوْلِهِ؟ قَالَ: مَا أَرَاهُ إِلَّا قَدْ بَطَلَ أَجْرُهُ، فَسَمِعَ بِذَلِكَ آخْرُ فَقَالَ: مَا أَرَى بِذَلِكَ بِأَسَأً، فَتَنَازَعَا حَتَّى سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «سُبْحَانَ اللَّهِ! لَا بَأْسَ أَنْ يُؤْجِرَ وَيُحْمَدَ» فَرَأَيْتُ أَبَا الدَّرْدَاءَ سُرَّ بِذَلِكَ، وَجَعَلَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ إِلَيْهِ، وَيَقُولُ: أَنْتَ سَمِعْتَ ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُ: تَعَمْ، فَمَا زَالَ يُعِيدُ عَلَيْهِ حَتَّى إِنِّي لَأَقُولُ لَيَبْكِنَ عَلَى كُبْيَتِيَّهِ.

قَالَ: فَمَرَّ بِنَا يَوْمًا آخَرَ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةً تَتَقَعَّنَا وَلَا تَضُرُّنَا، قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُنْفِقُ عَلَى الْخَيْلِ كَالْبَاسِطِ يَدَهُ بِالصَّدَقَةِ لَا يَقْبِضُهَا».

ثُمَّ مَرَّ بِنَا يَوْمًا آخَرَ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةً تَتَقَعَّنَا وَلَا تَضُرُّنَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «نَعَمْ الرَّجُلُ خَرِيمُ الْأَسْدِيُّ! لَوْلَا طُولُ جُمَتِهِ وَإِسْبَالُ إِزَارِهِ» قَبَلَهُ خَرِيمًا فَعَجَلَ، فَأَخَذَ شَفَرَةً فَقَطَعَ بِهَا جُمَتَهُ إِلَى أَدْنِيهِ، وَرَفَعَ إِزَارَهُ إِلَى أَنْصَافِ سَاقِيهِ.

شُمْ مَرَّ إِنَا يَوْمًا آخَرَ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةٌ تَنْقَعُنَا وَلَا تَضُرُّنَا، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّكُمْ قَادِمُونَ عَلَى إِحْوَانِكُمْ، فَأَصْلِحُوهَا رِحَالَكُمْ، وَأَصْلِحُوهَا لِبَاسَكُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَأَنْكُمْ شَامِمَةٌ فِي النَّاسِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفُحْشَ وَلَا التَّفْحُشَ». رَوَاهُ أَبُو ذَوْدَ إِبْرَاهِيمَ حَسَنٍ، إِلَّا قَيْسَ بْنَ بِشْرٍ، فَاخْتَلَفُوا فِي تَوْثِيقِهِ وَتَضْعيفِهِ، وَقَدْ رَوَى لَهُ مُسْلِمٌ [د 4089].

Қайс ибн Бишр Тағлибий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Отам - у Абу Дардонинг шогирди эди - менга шундай деган: «Димашқда Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг саҳобаларидан Ибн Ҳанзолия деган киши бор эди. У доим ёлғиз юрап, одамлар билан жуда кам ўтирап, чунки доим намозда бўлар, намозни ўқиб бўлса, тасбех ва такбир айтиб ўтирап, сўнг уйига кетар эди. Абу Дардонинг ҳузурида ўтирган эдик, олдимиздан ўша киши ўтиб қолди. Шунда Абу Дардо унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга заар бермайдиган бирон сўз айтинг», деди. У шундай деди: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир сарийя жўнатдилар. У қайтиб келгач, улардан бир киши келиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўтирган жойга ўтириб, ёнидаги кишига: «Бизнинг душманга тўқнаш келганимизни кўрганингда эди! Фалончи ҳамла қилиб, найза саншиб, «Мана сенга! Мен ғифорлик ғуломман!» деди. (яъни Ғифорий қабиласидаги йигитлар найза санчса, ўлдирмай қўймайди). Унинг бу сўзига нима дейсан?» деди. У: «Менимча, унинг ажри йўқ бўлибди», деди. Шунда буни бошқа одам эшитиб қолиб, «Менимча, бунинг ҳечқиси йўқ», деди. Иккови тортишиб кетишиди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам буни эшитиб қолдилар-да, «**Субҳаналлоҳ!** Унинг ажр олиб, мақталишининг ҳечқиси йўқ», дедилар. Мен Абу Дардонинг бунга қувонганини кўрдим. У бошини кўтариб, унга: «Сен буни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан эшитдингми?» деди. У: «Ҳа», деди. Бу саволни унга ҳадеб қайтараверганидан, унинг оёғи остига тиз чўкса керак деб ўйлаб қолдим.

Ўша киши яна бир кун олдимиздан ўтиб қолди. Шунда Абу Дардо унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга эса заар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизга: «**Хурайм Асадийнинг жуммаси*** узунлиги, изорини (тўпифидан) осилтириб юриши бўлмаса, қандай яхши одам!» дедилар. Бу гап Хураймга етиб

Ўша киши яна бир кун олдимиздан ўтиб қолди. Абу Дардо яна унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга эса заар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У шундай деди: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизга: «**Хурайм Асадийнинг жуммаси*** узунлиги, изорини (тўпифидан) осилтириб юриши бўлмаса, қандай яхши одам!» дедилар. Бу гап Хураймга етиб

борган эди, у дарҳол пичоқ олиб, жуммасини қулоғигача кесди, изорини эса болдирининг ярмигача кўтариб олди».

Сўнг ўша киши яна бир кун олдимииздан ўтиб қолди. Абу Дардо яна унга: «Бизга фойда қиласидиган, сенга эса заар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У шундай деди: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шундай деганларини эшитганман: **«Сизлар биродарларингизнинг ҳузурига кетяпсизлар. Уловларингизни ҳам яхшиланглар, либосларингизни ҳам яхшиланглар, сизлар худди одамларнинг юзидаги хол каби бўлинглар.** Аллоҳ фаҳшни ва сўкишни хуш кўрмайди».

Абу Довуд ҳасан исноð ила ривоят қилган. Фақат Қайс ибн Бишрни «Ишончлими ёки заиф кишими?» шу ҳақда ихтилоф қилишди. Лекин имом Муслим бу кишидан ҳадис ривоят қилган.

Манба: hadis.islom.uz

